

Sygn. akt VI Ka 615/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Aleksandra Mazurek

Sędziowie: SO Ludmiła Tułaczko (spr.)

SO Beata Tymoszów

protokolant- asystent sędziego Krystyna Rogalińska

przy udziale prokuratora- M. E. oraz oskarżyciela posiłkowego P. M.

po rozpoznaniu dnia 11 sierpnia 2015 r. w W.

sprawy B. K. (1), syna R. i K., ur. (...) w O.

oskarżonego o przestępstwo z art. 156§1 pkt 2 kk

na skutek apelacji wniesionych przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Otwocku

z dnia 16 stycznia 2015 r. sygn. akt II K 880/12

zaskarżony wyrok zmienia w punkcie 2 w ten sposób, że podwyższa orzeczoną na podstawie art. 46 § 2 k.k. nawiązkę od oskarżonego B. K. (1) na rzecz pokrzywdzonego P. M. do kwoty 50 000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych; w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy; zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 300 zł tytułem opłaty za drugą instancję oraz obciąża go pozostałymi kosztami procesu w postępowaniu odwoławczym; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. K. kwotę 516,60 zł obejmującą wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną z urzędu oskarżycielowi posiłkowemu P. M. w instancji odwoławczej oraz podatek VAT.

SSO Aleksandra Mazurek SSO Ludmiła Tułaczko SSO Beata Tymoszów

Sygn. akt VI Ka 615/15

UZASADNIENIE

B. K. (1) wyrokiem Sądu Rejonowego w Otwocku z dnia 16 stycznia 2015r.

w sprawie sygn. II K 880/12 uznany został za winnego tego, że:

1. w dniu 6 lipca 2012 roku w O., woj. (...), uderzył kilkakrotnie ręką oraz kopnął kilkakrotnie nogą w głowę P. M., czym spowodował u pokrzywdzonego obrażenia ciała w postaci krwiaka pnia mózgu po stronie prawej o wymiarach od 17 x 11 mm do 20 x 15 mm z przebicciem komory mózgu i uciskiem tej komory, niedowładu połowicznego lewostronnego średniego stopnia, większego w lewej kończynie górnej, odśrodkowego niedowładu nerwu twarzowego lewego, zezą rozbieżnego oka lewego, oczopląsu, ograniczenia spojrzenia ku górze, spowolnienia psychoruchowego, rany śluzówki wargi dolnej, które to obrażenia stanowią ciężki uszczerbek na zdrowiu pokrzywdzonego w postaci ciężkiej choroby realnie zagrażającej

życiu w rozumieniu art. 156 §1 pkt 2 k.k. przy czym dodatkowo ustalił, że oskarżony działając w sposób opisany w zarzucie spowodował

u pokrzywdzonego uraz głowy z ranami tkanek miękkich twarzy i za to na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.k. skazał oskarżonego na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego P. M. nawiązkę w wysokości 15.000 zł,

3. na podstawie art. 415 § 3 k.p.k. pozostawił powództwo cywilne bez rozpoznania,

4. zwolnił oskarżonego od uiszczenia kosztów sądowych przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli: obrońca oskarżonego oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego P. M..

Obrońca oskarżonego wyrok zaskarżył w całości. Na zasadzie art. 427 § 2 k.p.k., art. 438 pkt 2-4 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych będących podstawą rozstrzygnięcia, wyrażający się w przyjęciu, że oskarżony B. K. (2) popełnił zarzucany mu aktem oskarżenia czyn z winy umyślnej, działając z zamiarem bezpośrednim,

- błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że oskarżony B. K. (2) spowodował u pokrzywdzonego uraz w postaci krwiaka pnia mózgu

z wszystkimi tego następstwami, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym zachowania się uczestników zdarzenia dokonana z uwzględnieniem m. in zasady in dubio pro reo nie upoważnia Sądu do poczynienia tego rodzaju ustaleń faktycznych bez przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów zawartej w art. 7 k.p.k.

- z ostrożności procesowej zarzucił rażąco niewspółmierność kary orzeczonej

w stosunku do oskarżonego B. K. (2), wyrażającą się w wymierzeniu mu kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 8 miesięcy bez warunkowego zawieszenia jej wykonania na dowolny okres próby.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Otwocku.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego P. M. zaskarżyła wyrok co do kary w części dotyczącej środka karnego- zasadniczo co do pkt 2 sentencji wyroku, ponad zasądzoną tamże kwotę nawiazki na rzecz pokrzywdzonego w wysokości 15.000 zł na niekorzyść oskarżonego B. K. (1).

Na podstawie art. 427 §1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 4 k.p.k. i art. 447 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła niewspółmierność zastosowanego środka karnego przez orzeczenie na podstawie art. 46 § 2 k.k, nawiazki od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego w kwocie 15.000 zł a zatem w wysokości niewspółmiernie niskiej do rozmiaru szkody wyrządzonej przez oskarżonego w szczególności z uwagi na okres,

w którym pokrzywdzony odczuwał i odczuwa skutki zdarzenia i niedostosowanej do stopnia winy sprawcy oraz stopnia społecznej szkodliwości jego czynu, w związku

z czym nie spełniającej również należycie funkcji zapobiegawczej i wychowawczej, podczas gdy wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu i wzgląd na cele zapobiegawcze jakie kara ma osiągnąć wobec oskarżonego jak również potrzeby

w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa przemawiały

za orzeczeniem wobec oskarżonego surowego środka karnego w postaci nawiazki.

W konkluzji pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie nawiazki w kwocie 100.000 zł lub alternatywnie

o uchylenie wyroku w tej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Otwocku.

Sąd Okręgowy, zważył co, następuje:

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego okazała się częściowo zasadna i doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie nawiązki od oskarżonego B. K. (1) na rzecz pokrzywdzonego P. M. do kwoty 50.000 zł. W pozostałej części Sąd odwoławczy nie uwzględnił wniesionych apelacji uznając zarzuty w nich zawarte za niezasadne.

Usytuowanie art. 46 § 2 k.k., wskazuje, że nawiązce zasądzonej na rzecz pokrzywdzonego należy przypisać nie tylko funkcje penalne ale także walor kompensacyjny. Sąd odwoławczy powołuje się na wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 27 marca 2012r. sygn. II AKa 37/12 stwierdzającego, że: „Użyte w art. 46 § 2 k.k. sformułowanie "zamiast" oznacza możliwość zastąpienia karnoprawnego obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę za pomocą nawiązki i potwierdza tożsamość celów powyższych instytucji służących kompensacie szkód i krzywd wynikających z przestępstwa”. LEX nr 1143436 Tym samym zasadnie pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zarzuca, że wysokość nawiązki zasądzona przez Sąd I instancji w kwocie 15.000 zł nie spełnia nie tylko celów kary, bo nie jest dostosowana do zawinienia oskarżonego, ale także jak wynika z uzasadnienia apelacji nie realizuje celów kompensacyjnych. Skutkiem zdarzenia jest przecież ciężkie i trwałe kalectwo pokrzywdzonego P. M.. Pokrzywdzony odczuwał duży ból fizyczny i psychiczny. Jest mężczyzną w średnim wieku, który na skutek doznanego niedowładu był hospitalizowany. Następnie korzystał z rehabilitacji. Nie odzyskał zdrowia i żyje uzależniony od pomocy osób trzecich. Utracił także możliwość wykonywania pracy oraz realizowania życia osobistego i rodzinnego w taki sposób jaki miało to miejsce przed zdarzeniem. Trzymiesięczna rehabilitacja pokrzywdzonego jaką przeszedł w okresie od 19 lipca 2012r. do 16.10. 2012r. doprowadziła do poprawy stanu zdrowia przejawiającej się wyłącznie w samodzielnym przesiadaniu się i poruszaniu na wózku inwalidzkim. P. M. w dalszym ciągu wymaga rehabilitacji i codziennego stosowania odpowiednich leków. Jest to kuracja kosztowna, która znacznie przekracza kwotę 400 zł, którą otrzymuje z Opieki Społecznej. Oceniając stopień krzywdy, jaką oskarżony B. K. (1) wyrządził pokrzywdzonemu należało uznać, iż konieczne jest podwyższenie nawiązki tak aby zasądzona kwota zrekompensowała krzywdę wyrządzoną pokrzywdzonemu i stanowiła dla niego realną pomoc w bardzo trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazł. Sąd odwoławczy zasądził nawiązkę w wysokości 50.000 zł czyli ponad trzykrotnie zwiększył kwotę wskazaną przez Sąd Rejonowy dostrzegając nieporadność pokrzywdzonego wynikającą nie tylko z głębokiej niepełnosprawności ruchowej ale także znacznie upośledzonego sposobu wypowiedania się, które to dolegliwości utrudnią mu dochodzenie swoich praw w procesach cywilnych. Podwyższając kwotę nawiązki Sąd odwoławczy uwzględnił: okres hospitalizacji pokrzywdzonego od dnia 6.07.2012r. do dnia 19.07.2012r.; okres rehabilitacji od dnia 19.07.2012r. do dnia 16.10.2012r. oraz konieczność stałego korzystania z pomocy osób trzecich. Uwzględnił ponadto ogromny ból fizyczny i psychiczny pokrzywdzonego wynikający z doznanych obrażeń ciała i świadomości utraty zdrowia. Sąd odwoławczy nie uwzględnił w całości żądania apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego bowiem kwota 100.000 zł jest kwotą maksymalną nawiązki jaką przewiduje art. 48 k.k., który zgodnie z art. 4 § 1 k.k. miałby zastosowanie w niniejszej sprawie. Jest to kwota przewidziana dla sytuacji jeszcze trudniejszych np. takich gdy w wyniku przestępstwa ucierpiały osoby bardzo młode, które z trudami kalectwa będą musiałyby zmagać się przez całe swoje życie a jednocześnie cieszyły się zdrowiem przez krótszy okres czasu.

Apelacja obrońcy oskarżonego nie jest zasadna.

Zamiar działania oskarżonego Sąd I instancji wykazał ponad wszelką wątpliwość. B. K. (1) działał umyślnie, ze świadomością możliwości spowodowania swoim zachowaniem ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonego w postaci choroby realnie zagrażającej życiu. Powstały na skutek uderzeń i kopnięć w twarz oraz głowę uraz czaszkowo-mózgowy w postaci krwiaka pnia mózgu po stronie prawej o wymiarach od 17 x 11 mm do 20x 15 mm z przebicciem do IV komory mózgu i z uciskiem tej komory, niedowład połowiczny lewostronny średniego stopnia, większy w lewej kończynie górnej i odśrodkowy niedowład nerwu twarzowego lewego, mogły doprowadzić do śmierci pokrzywdzonego P. M.. Ustalając zamiar oskarżonego Sąd I instancji rozważył sposób jego działania, w tym liczbę oraz siłę uderzeń i kopnięć w

głowę pokrzywdzonego. Zasadnie stwierdził, że oskarżony jako człowiek dysponujący normalnym doświadczeniem życiowym, nie mógł nie zdawać sobie sprawy, że uderzanie i kopanie w organ tak ważny dla funkcjonowania organizmu, jakim jest głowa, powoduje poważne konsekwencje dla życia i zdrowia człowieka. Kopnięcia w głowę siedzącego na ziemi pokrzywdzonego P. M. zarejestrowała świadek A. R., sporządzając nagranie przy użyciu telefonu komórkowego. Zapis zdarzenia znajdujący się na płycie DVD nie pozostawia żadnych wątpliwości, że oskarżony B. K. (1) popełnił umyślnie z zamiarem bezpośrednim przypisane mu przestępstwo. Sąd odwoławczy powołuje się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 maja 2014 r. sygn. II AKa 116/14 stwierdzający, że : „Przypisanie odpowiedzialności sprawcy czynu z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. nie wymaga wykazania, iż sprawca swoją świadomością obejmował konkretną postać ciężkiego uszkodzenia ciała; istotnym jest jedynie to, by przewidywał konsekwencje swojego działania i się na nie godził”. Zasadnie Sąd I instancji oparł się na opinii lekarza dr hab. med. specjalisty neurochirurga- neurotraumatologa W. Ł. /k- 348-351/ argumentując, że lekarz o tej specjalności posiada większe doświadczenie w takich wypadkach jaki wynika

z niniejszej sprawy, niż biegły chirurg, na którego opinię powołuje się obrońca oskarżonego. Opiniujący dr hab. med. W. Ł. dysponuje wiedzą dokładnie z tego działu medycyny, który zajmie się uszkodzeniami mózgu. Wbrew zarzutom obrońcy, biegły zapoznał się z nagraniem sporządzonym przez świadka A. R., o czym świadczą zapisy w treści wydanej opinii. /k- 348, 350/ Biegły stwierdził, że obrażenia ciała jakich doznał pokrzywdzony P. M. powstały w wyniku zadziałania narzędzia tępego lub obło- tępego i mogły powstać zarówno od uderzenia zadanego poprzez kopnięcia jak i upadku na twarde podłoże. Jednocześnie opiniujący dodał, że dane zawarte w aktach sprawy, w tym załączony film z nagraniem zajścia sugerują, że bardziej prawdopodobne było, że obrażenia ciała jakich doznał P. M. są następstwem kopnięcia w głowę niż upadku na podłoże bowiem w chwili kopnięcia w głowę pokrzywdzony siedział. Jednocześnie biegły argumentował, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy działaniem oskarżonego a spowodowaniem u pokrzywdzonego obrażeń stwierdzonych w dniu 6 lipca 2012r. Obrażenia ciała P. M. są stosunkowo typowe dla osoby, która doznała urazu czaszkowo- mózgowego a za taki uraz należy uznać kopnięcia pokrzywdzonego przez oskarżonego i adekwatne do tego typu urazu. Powstałe obrażenia nie są czymś specyficznym

i wyjątkowym. Kopnięcie w głowę jest zawsze urazem mogącym pociągnąć za sobą poważne konsekwencje w sensie poważnych obrażeń mózgu, niezależnie od tego czy osoba zadająca uraz jest wysportowana czy nie. Osoba uprawiająca sport ma silniejszą i bardziej sprawną mięśniówkę ciała i co może przekładać się na większą siłę jaką dysponuje a tym samym na większy uraz. / k- 351/ Przedstawiona powyżej opinia biegłego, została przez Sąd I instancji uznana za w pełni wiarygodną. Sąd odwoławczy przychylił się do tego stanowiska bowiem opinia jest jasna, pełna i nie ma w niej sprzeczności a co najistotniejsze zachodzi zgodność wniosków opinii z zeznaniami naocznych świadków zdarzenia - A. R. i T. S.. Potwierdziły je także zeznania pokrzywdzonego. Zgodnie z opinią psychologa zeznania pokrzywdzonego są wiarygodne. P. M. miał możliwość poczynienia takich spostrzeżeń, jakie przedstawił podczas swoich zeznań opisując agresywne zachowanie oskarżonego. Do stłuczenia pnia mózgu doszło w sytuacji kopnięcia w głowę gdy pokrzywdzony siedział na ziemi, czyli w takich okolicznościach jakie przedstawia nagranie znajdujące się na płycie DVD. Brutalnego działania oskarżonego nie usprawiedliwia stan jego nietrzeźwości oraz wzburzenie spowodowane konfliktem z bliską mu osobą lub utrata telefonu komórkowego. Pokrzywdzony, jak wynika z zapisu na płycie DVD, nie zabrał B. K. (1) telefonu komórkowego. Przed uderzeniami i kopnięciami oskarżonego nie bronił się i nie uciekał. Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych zaś zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy ocenił zgodnie z art. 7 k.p.k. czyli zgodnie

z zasadami logicznego rozumowania, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego . Prawidłowe ustalenia faktyczne dotyczące przebiegu zdarzenia stanowiły podstawę do zastosowania słusznej kwalifikacji prawnej czynu oraz wymierzenia oskarżonemu B. K. (1) kary sprawiedliwej dostosowanej do zawinienia. Sąd I instancji rozważył wszystkie okoliczności z art. 53 § 1 i 2 k.k. istotne dla wymiaru kary z tym, że z aktualnej karty karnej wynika, że oskarżony nie był karany. B. K. (1) prowadził przed popełnieniem przestępstwa poprawny styl życia. Udzielił pokrzywdzonemu pomocy i zadzwonił pod numer alarmowy 112. Te okoliczności, które należy zaliczyć na korzyść oskarżonego, nie stanowią przeciwwagi dla okoliczności obciążających, które w sposób prawidłowy ustalił Sąd I instancji. Do tych okoliczności należy zaliczyć: znaczny rozmiar wyrządzonej szkody bowiem pokrzywdzony P. M. ze sprawnego, samodzielnie poruszającego się i funkcjonującego człowieka stał się osobą zależną od pomocy osób trzecich, jeżdżącą na wózku inwalidzkim, mającą problemy

z wyraźnym wypowiedaniem się; duże nasilenie agresji w zachowaniu oskarżonego polegające na kilkukrotnym zadaniu uderzeń i kopnięć w głowę pokrzywdzonego
a także sposób zachowania się pokrzywdzonego, który tej agresji nie sprowokował
i zachowywał się biernie - nie bronił się przed uderzeniami. Oskarżony na zupełnie bezbronnej osobie wylądował swoją złość i frustrację. Sąd odwoławczy popiera stanowisko Sądu I instancji, że motywacja oskarżonego nie stanowi żadnego usprawiedliwienia dla podjętych przez niego działań, ich charakteru i skali. Z tych powodów oskarżony nie zasługuje na warunkowe zawieszenie wykonania kary. Takiemu rozstrzygnięciu sprzeciwiają się także względy społeczne odziaływanie kary, której rolą jest także kształtowanie zachowań, które sprzyjają przestrzeganiu porządku prawnego i kształtują nawyk odpowiedzialnego i rozsądnego zachowania. O kosztach sądowych postępowania odwoławczego Sąd orzekł na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. Mając powyższe na uwadze sąd odwoławczy orzekł jak w wyroku.

SSO Ludmiła Tułaczko SSO Aleksandra Mazurek SSO Beata Tymoszków